

**«ΝΥΝ ΚΑΙΡΟΣ ΕΠΕΣΤΗ»
ΚΑΤΑ ΤΟ «ΑΝΑΛΟΓΙΚΩΣ ΣΥΝΑΜΦΟΤΕΡΟΝ»
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΡΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΩΝ ΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΝ**

- Το Οικουμενικό Πατριαρχείο χάριν της εκκλησιαστικής ενότητος και πνευματικής ωφελείας παρεχώρησε διά του εν έτει 1908 Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου τις Ορθόδοξες εκκλησιαστικές επαρχίες της Διασποράς στην Εκκλησία της Ελλάδος και διά της εν έτει 1922 νέας Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως επανυπήγαγε αυτές στην απόλυτη εκκλησιαστική δικαιοδοσία του.
- Ανάμεσα στον Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο του 1908 και την Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1928, η οποία αφορά τις πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες των λεγομένων «*Νέων Χωρών*» υπάρχουν πολλές ομοιότητες τόσο για την έκδοσή τους όσο και για την δυνατότητα άρσεως ισχύος της δευτέρας όπως άλλοτε και εκείνου του 1908 διά νεωτέρας Πατριαρχικής Πράξεως του έτους 1922.
- Το «*διά λόγους καιρικής ανάγκης*», το «*άχρι καιρού*» και το «*επιτροπικώς*» αποτελούν τις θεμελιώδεις βάσεις για το «*αναλογικώς συναμφότερον*» περί της εκδόσεως και άρσεως ισχύος της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928, όπως και κατά το πάλαι του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1908.

Ίσως ο τίτλος του παρόντος κειμένου να ξενίζει, να προκαλεί και να σκανδαλίζει τινές των εχόντων την ασθένεια της λησμονιάς και ακόμη χειρότερα και χειρίστα της αγνωμοσύνης έναντι της μαρτυρικής καθγιασμένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, αλλ' όμως είναι απολύτως βέβαιο ότι αυτός (ο τίτλος) εκπηγάει από την αξιολόγηση των σοφών και μετά πάσης περισπουδάστου γραφής συνταχθέντων εκκλησιαστικών κανονικής – διοικητικής φύσεως κειμένων των λεγομένων

Πατριαρχικών και Συνοδικών Τόμων και Πράξεων, όπως εκδόθηκαν υπό της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του εσταυρωμένου Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Τα εκκλησιαστικά κείμενα των Πατριαρχικών και Συνοδικών Τόμων και Πράξεων εμπερικλείουν αποθησαυρισμένη την σοφία του Φαναρίου και των «*ιερών φυλάκων*» αυτού, την σοφία της βιωματικής διακονίας στον αμπελώνα του Κυρίου, προκειμένου να ωφελούνται πνευματικά οι άνθρωποι, να υπάρχει αρραγής εκκλησιαστική ενότητα και κανονική τάξη. Συνεπώς, τα ίδια τα κείμενα ομιλούν και αποδίδουν αυθεντικώς και αλαθήτως το ερμηνευτικό πλαίσιο για την προσέγγισή τους και ουδείς άλλος αυθαιρέτως κινούμενος φιλόδοξος ερμηνευτής ή «*ένεκα ιδιοτελών σκοπιμοτήτων*» αναλυτής, κληρικός ή λαϊκός.

Οι δε συνήθεις – συνηθέστατοι – σκανδαλιζόμενοι «*ένεκα εθνοφυλετικών*» – ουχί Ορθοδόξως εκκλησιολογικών και κανονικών – κριτηρίων, θα αντιδράσουν, ως συνήθως, διερωτώμενοι πώς συνδέονται ο Πατριαρχικός Τόμος του 1908 και η Πατριαρχική Πράξη του 1922 περί της διοικήσεως των Ορθοδόξων εκκλησιαστικών παροικιών – κοινοτήτων της Διασποράς, ήτοι ο μεν πρώτος ο οποίος παραχωρούσε την εκκλησιαστική διοίκηση αυτών στην Εκκλησία της Ελλάδος, η δε δευτέρα, η οποία καταργούσε την ισχύ του πρώτου και επανυπήγαγε την διοίκηση των εκκλησιαστικών επαρχιών της Διασποράς στην απόλυτη εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, με την εν συνεχεία εκδοθείσα Πατριαρχική και Συνοδική πράξη του 1928 περί των πατριαρχικών εκκλησιαστικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών των οποίων η διοίκηση και μόνο, «*άχρι καιρού*» και «*επιτροπικώς*», ανετέθη, δεν εκχωρήθηκε, ούτε παρεχωρήθη, ούτε εχαρίσθη, στην Εκκλησία της Ελλάδος, ενώ παντά τα λοιπά κανονικά και πνευματικά δικαιώματα της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας παραμένουν απαραμείωτα, अपαράγραπτα και απολύτως κυριαρχικά επί των πατριαρχικών αυτών εκκλησιαστικών επαρχιών (Ηπείρου, Μακεδονίας, Θράκης, Νήσων του Βορειοανατολικού Αιγαίου).

Πολλώ δε μάλλον οι συνήθεις, γνώριμοι και μονίμως σκανδαλιζόμενοι θα διερωτηθούν πώς η περίπτωση της επανυπαγωγής των Ορθοδόξων εκκλησιαστικών επαρχιών της Διασποράς θα μπορούσε «*αναλογικώς*», κατά το «*αναλογικώς συναμφότερον*», να εφαρμοσθεί και για ποιούς λόγους στην περίπτωση των πατριαρχικών εκκλησιαστικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών διά της άρσεως ισχύος της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928;

Η ιστορική, κανονική και εκκλησιολογική ιχνηλασία του όλου ζητήματος μάς οδηγεί, αρχικώς, στην μελέτη των πρωτοτύπων εκκλησιαστικών κειμένων του Πατριαρχικού Τόμου του 1908 και της

Πατριαρχικής Πράξεως του 1922, έπειτα δε της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928.

Όταν λοιπόν πατριάρχευε για δευτέρα φορά (1901-1912) στον Αποστολικό, Πατριαρχικό και Οικουμενικό Θρόνο ο Ιωακείμ Γ΄ ο προσφυώς και δικαίως αποκληθείς ως μεγαλοπρεπής, και συγκεκριμένα την 18^η Μαρτίου του έτους 1908 απεφασίσθη υπό της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου η παραχώρηση της εκκλησιαστικής διοικήσεως των Ορθοδόξων εκκλησιαστικών επαρχιών (παροικιών – κοινοτήτων) της Διασποράς στην Εκκλησία της Ελλάδος διά της εκδόσεως του σχετικού Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου.

Όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους το Οικουμενικό Πατριαρχείο παρεχώρησε ή εκχώρησε στην θυγατέρα Εκκλησία της Ελλάδος *«το κανονικόν κυριαρχικόν της πνευματικής προστασίας και εποπτείας δικαίωμα επί πασών των εν τη διασπορά, εν τε Ευρώπη και Αμερική Εκκλησιών, πλην μόνης της Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας Βενετίας...»* έχουν γραφεί πολλά και διάφορα ως καθ' υπόθεσιν εικασίες και εικοτολογίες, οι οποίες άλλοτε σχετίζονται με το γεγονός ότι το έτος 1908 είχαν ανέλθει στην Εξουσία οι Νεότουρκοι και ως εκ τούτου το Πατριαρχείο αντιμετώπιζε διάφορες δυσχέρειες και άλλοτε με τις υποτιθέμενες κινήσεις προσφοράς και τάχα *«αβρόφρονος χειρονομίας»* της Πρωτοθρόνου Μητρος Εκκλησίας προς την Αθήνα για βοήθεια στις δύσκολες ισορροπίες που έπρεπε να κρατήσει το Φανάρι, κυρίως με την Τουρκία, αλλά και με την Ελλάδα.

Οι απαντήσεις στο καίριο ερώτημα: για ποιούς λόγους παρεχωρήθη υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου το κανονικό κυριαρχικό δικαίωμα της πνευματικής προστασίας και εποπτείας αυτού επί των Ορθοδόξων ελληνικών εκκλησιαστικών επαρχιών της Διασποράς στην Εκκλησία της Ελλάδος δίδονται τόσο από τον σχετικό Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο του 1908 όσο και από τα ανέκδοτα λεγόμενα διοικητικά πρακτικά των συνεδριών της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου από το έτος 1905 έως το 1908, τα οποία έφερε στο φως ο περισπούδαστος και φιλόστωρ Μητροπολίτης Μύρων Χρυσόστομος (Καλαϊτζής) στο εμπεριστατωμένο πόνημά του, υπό τον τίτλο: *«Γεγονότα επί της εποχής των δύο Πατριαρχιών Ιωακείμ Γ΄»*.

Ο Μητροπολίτης Μύρων Χρυσόστομος αναφέρει σχετικώς ότι ο αοίδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ ενέδωσε εύκολα στο αιώνιο πρόβλημα της οικονομικής στενότητας, της ανέχειας, που αντιμετώπιζε κατ' εκείνη την κρίσιμη ιστορική περίοδο το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ότι αυτό υπήρξε το κύριο αίτιο της εγκατάλειψης της διασποράς στο *«Ελλαδικό Έλεος»*. Επισημαίνει δε emphaticώς και μετ' επιτάσεως ότι η όλη συζήτηση επί του φλέγοντος αυτού ζητήματος είχε αρχίσει ήδη από το έτος 1905, επειδή η Εκκλησία της Ελλάδος είχε

αποφασίσει λίαν προκλητικώς, απολύτως αντικανονικώς και αντιεκκλησιολογικώς, ν' αποστείλει Ελλαδίτη Αρχιερέα στις εν Αμερική και αλλαχού Ορθόδοξες εκκλησιαστικές παροικίες – κοινότητες και προς τούτο είχε εμπλέξει, ως συνήθως, όπως αργότερα και στο ζήτημα των πατριαρχικών εκκλησιαστικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών (Ηπείρου, Μακεδονίας, Θράκης, Νήσων Βορειοανατολικού Αιγαίου), και την ελληνική κυβέρνηση, η οποία διά του εν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβευτού της παρακαλούσε (εμμέσως πλην σαφώς απαιτούσε) *«συνάμα την Μ. Εκκλησίαν να εξεύρη τρόπον τοιούτον, ώστε η γνώμη αυτή να γένηται δεκτή και τεθή το μέτρον τούτο εις ενέργειαν»*.

Οι διαμορφωθείσες συγκυρίες κατά την περίοδο εκείνη οδήγησαν τελικώς το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην έκδοση και υπογραφή του σχετικού Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου διά του οποίου οι εν Αμερική, Ευρώπη και σε άλλες χώρες Ορθόδοξες Ελληνικές Εκκλησίες, οι οποίες σημειωτέον σύμφωνα με τον 28^ο Κανόνα της Δ' εν Χαλκηδόνι (451) Οικουμενικής Συνόδου υπήγοντο στην απόλυτη εκκλησιαστική δικαιοδοσία της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, παρεχωρούντο στην Εκκλησία της Ελλάδος.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο προέβη στην ενέργεια αυτή για την διασφάλιση της τάξεως, της αρμονίας, της σύμπνοιας και της ενότητος στις διεσπαρμένες Ορθόδοξες Ελληνικές Εκκλησίες εν Ευρώπη και Αμερική και στις λοιπές χώρες όπου *«... άχρι τούδε ασταθής και ακαθόριστος ετύγχανεν η τάξις μιάς κανονικής πνευματικής αρχής»*. Προχώρησε δηλαδή η Μητέρα Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως, ευκαίρως και ευλόγως, στην θεραπεία της ανωμάλου και ασταθούς εκκλησιαστικής καταστάσεως η οποία επικρατούσε στις ως άνω ειρημένες Ορθόδοξες ελληνικές παροικίες (επαρχίες) του Οικουμενικού Θρόνου, επειδή, όπως καταγράφεται στο ίδιο το κείμενο του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου *«ούτως ανωμάλως και αορίστως έχόντων των της πνευματικής εξαρτήσεως των ειρημένων Εκκλησιών, παρεβιάζετο μεν προφανώς η κανονική τάξις»*.

Τούτο συνέβαινε διότι από τις προαναφερθείσες εκκλησιαστικές επαρχίες, ορισμένες ανεγνώριζαν ως εκκλησιαστική τους αρχή τον Πατριαρχικό και Οικουμενικό Θρόνο προς τον οποίο είχαν *«ανέκαθεν την αναφοράν αυτών»*. Εμνημόνευαν δε κανονικώς και κατά την τάξιν στις ιεροτελεστίες το όνομα του εκάστοτε Οικουμενικού Πατριάρχου και ελάμβαναν υπό της Μητρός Εκκλησίας το Άγιο Μύρο και τους Ιερείς τους. Άλλες όμως επαρχίες, επειδή είχαν στενότερους δεσμούς και επικοινωνία με το Βασίλειο της Ελλάδος, ανεγνώριζαν ως πνευματική τους αρχή την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος προς την οποία

παντελώς αντικανονικά είχαν την κανονική και πνευματική τους αναφορά. Τέλος, ορισμένες άλλες επαρχίες δεν ανεφέροντο πνευματικά ούτε στο Οικουμενικό Πατριαρχείο ούτε στην Εκκλησία της Ελλάδος, αλλά με προδήλως αντικανονικό τρόπο σε άλλους Πατριαρχικούς Θρόνους.

Ένεκα όλης αυτής της ανωμάλου εκκλησιαστικής καταστάσεως στις επαρχίες της Διασποράς όπου λειτουργούσαν αντικανονικές «φατρίες» και «παρασυναγωγές», το Οικουμενικό Πατριαρχείο ανέθετε μεν την κανονική και πνευματική εποπτεία και διοίκηση των εν Διασπορά επαρχιών στην Εκκλησία της Ελλάδος, αλλά υπό σαφείς, ιδιαίτερους και απαραίτατους όρους, οι οποίοι ήταν πέντε και κατεγράφοντο στον σχετικό Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο, ορίζοντας μεταξύ των άλλων ότι: α) η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος έπρεπε να διορίζει έναν Αρχιερέα, β) ότι ο διοριζόμενος Αρχιερεύς, ο οποίος θα μπορούσε να προέρχεται από το εκκλησιαστικό «κλίμα» του Οικουμενικού Πατριαρχείου, θα έπρεπε να επισκέπτεται την Μητέρα Εκκλησία για να λάβει την ευλογία του Οικουμενικού Πατριάρχου και το Άγιο Μύρο, γ) ότι σε όλες τις εκκλησιαστικές αυτές παροικίες, κατά την θεία λειτουργία, «οφείλει μνημονεύεσθαι εκφώνως το όνομα του Οικουμενικού Πατριάρχου», κατά την εξής τάξη: Εάν λειτουργεί Αρχιερεύς μνημονεύει της Ιεράς Συνόδου της Ελλάδος, οι δε συλλειτουργούντες Ιερείς μνημονεύουν το όνομα του λειτουργούντος Αρχιερέως και ο Διάκονος έξωθεν απαγγέλει το όνομα του Οικουμενικού Πατριάρχου. Εάν δεν λειτουργεί Αρχιερεύς «το μεν μνημόσουνον της Ιεράς Συνόδου της Ελλάδος γίνεται υπό του λειτουργούντος Ιερέως, ο δε Πατριαρχικός πολυχρονισμός εκφωνείται έξωθεν υπό του Διακόνου». Εάν και Διάκονος δεν υπάρχει, «τότε τόσο το μνημόσουνον όσο και ο Πατριαρχικός πολυχρονισμός εκφωνείται από του Ιερού Βήματος υπό του λειτουργούντος Ιερέως», δ) ότι εκάστη επαρχία μπορεί ελεύθερα να επιλέγει και να προσλαμβάνει τους Ιερείς της ή να τους εκζητεί από τον Μητροπολίτη Αθηνών, αλλά ο διορισμός τους θα γίνεται από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, ε) ότι οι εκκλησιαστικές αυτές επαρχίες θα έπρεπε να προσφέρουν ετησίως ένα ποσό, κατά προαίρεση, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, το οποίο εστερείτο και των πλέον αναγκαίων μέσων προκειμένου να εκπληρώσει την Οικουμενική αποστολή του. Επρόκειτο δηλαδή για την λεγόμενη «αποστολοπαράδοτη λογία».

Από τα ως άνω γίνεται απολύτως αντιληπτό ότι η Μητέρα Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία παρεχώρησε μεν στην Εκκλησία της Ελλάδος το ύψιστο κυριαρχικό κανονικό δικαίωμα και προνόμιο της προστασίας και πνευματικής εποπτείας αυτής επί των εκκλησιαστικών επαρχιών της Διασποράς, αλλά η μελέτη των

παραπάνω πέντε σαφών και ρητών όρων αποδεικνύει ότι ουδέποτε απεκόπη ή ευλόγως δεν ηθέλησε να αποκοπεί τελειωτικώς και οριστικώς από αυτές, όπως και από τις πατριαρχικές επαρχίες των Νέων Χωρών. Η δε υπό της μαρτυρικής Πρωτοθρόνου Μητρός Εκκλησίας παραχώρηση εγένετο ουχί διότι θεωρούσε τις εν Διασπορά επαρχίες της ως περιττές και υποδεέστερες, αλλά προκειμένου να επιτευχθεί η πολυπόθητη και περιπόθητη εκκλησιαστική και κανονική ευταξία, αρμονία, σύμπνοια και ενότητα. Με πνεύμα αυτοθυσιαστικής κενώσεως και διακρίσεως αποβλέποντας όχι στο «έλασσον» αλλά στο «μείζον», ήτοι στην άρση πάσης αντικανονικής και αντιεκκλησιολογικής συγχύσεως, ταραχής, σχισματικής διαιρέσεως και διχοστασίας, προέβη στην «κατ' άκραν οικονομίαν» παραχώρηση «ιδίου δικαιώματος και προνομίου» αυτής. Δεν «επέταξε» ούτε εγκατέλειψε στο «Ελλαδικό Έλεος» τα πνευματικά της τέκνα στις επαρχίες της Διασποράς και των Νέων Χωρών.

Η μετ' επιστήμης και ενδελεχούς μελέτης προσέγγιση της όλης αυτής πρωτοβουλίας της Μητρός Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως αποκαλύπτει το «ευκόλως εννοούμενον», το οποίο ισχύει και για την Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1928 περί των πατριαρχικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών, αλλ' όμως δεν είναι τόσο «αυτονόητον» για πολλούς, οι οποίοι εξυπηρετούν δόλιες σκοπιμότητες και εθελουφλούντες «ποιούσι την νήσσαν», ότι δηλαδή η ως άνω παραχώρηση των επαρχιών της Διασποράς υπό καταγεγραμμένους, σαφείς και απολύτως δεσμευτικούς όρους, συνεπάγεται την υποχρέωση της εν Ελλάδι Εκκλησίας να τηρεί αυτούς απαρεγκλήτως. Εάν όμως οι ως άνω όροι κατεπατούντο ή ουδόλως ετηρούντο, η Μεγάλη Εκκλησία είχε το απaráγραπτο και αναφαίρετο και απαραμείωτο δικαίωμα να προβεί στην άρση ισχύος του σχετικού Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου, όπερ και εγένετο, και δύναται ωσαύτως κα κατά το «αναλογικώς συναμφότερον» να πράξει και με την Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1928 περί των πατριαρχικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών.

Εξάλλου, ουδόλως θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής οιοδήποτε ότι η Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία παρεχώρησε στην Εκκλησία της Ελλάδος ουχί αλλότριες αλλά απολύτως δικές της εκκλησιαστικές επαρχίες, δηλαδή κανονικό έδαφος της απολύτου εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας αυτής έχοντας υπ' όψιν «τας ανάγκας δε των καιρών και την ως οίον τε κρείττονα εκκλησιαστικήν εποπτείαν και χειραγωγίαν των παροικιών τούτων», όπως αναφέρεται μετά πάσης σαφήνειας στο Πατριαρχικό και Συνοδικό γράμμα, το οποίο εστάλη υπό του αιιδίμου Οικουμενικού Πατριάρχου Ιωακείμ Γ' προς την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Οι προμνημονευθέντες πέντε όροι του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου δεν τηρήθηκαν με την δέουσα προσοχή και τον οφειλόμενο σεβασμό από την θυγατέρα Εκκλησία της Ελλάδος, οπότε το συγκεκριμένο εκκλησιαστικό καθεστώς στις επαρχίες της Διασποράς διήρκησε μόνο 14 έτη (1908-1922), επειδή ακριβώς η εν Ελλάδι Εκκλησία ουδόλως εμερίμνησε, αλλά σχεδόν προκλητικώς και σκανδαλωδώς αδιαφόρησε να επιτύχει το «μείζον» για το οποίο η Μητέρα Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως ενεπιστεύθη «κατ' ανάθεσιν» σε αυτήν τα πνευματικά αυτής τέκνα. Είναι δε ιστορικώς μεμαρτυρημένο και αψευδώς καταγεγραμμένο ότι η Εκκλησία της Ελλάδος αντί να οδηγήσει τα εκκλησιαστικά πράγματα στις εν Διασπορά επαρχίες στην κανονική εκκλησιαστική ευταξία, ομαλότητα, ενότητα, αρμονία και σύμπνοια, τουναντίον εγένετο πρόξενος μείζονος εκκλησιαστικού κακού και σοβαροτέρας αντικανονικότητας, συγχύσεως, ταραχής, διασπάσεως και απολύτου ανωμαλίας, με συνακόλουθη συνέπεια τον πλήρη και χειρόνα σκανδαλισμό του Ελληνορθόδοξου ομογενειακού και όχι μόνο ποιμνίου. Αυτή η τραγικά χαώδης και επικινδύνως έκρυθμη εκκλησιαστική κατάσταση, η οποία είχε δημιουργηθεί και ριζώσει ως «πολυμεταστατικό εκκλησιαστικό καρκίνωμα» στις επαρχίες της Διασποράς, ανάγκασε το Οικουμενικό Πατριαρχείο κατά μήνα Μάρτιο του 1922 και επί των ημερών του αιδίδιμου Οικουμενικού Πατριάρχου Μελετίου Δ' (1921-1923), του από πρώην Αθηνών, «κυριαρχικώ κανονικώ δικαιώματι», να άρει την ισχύ, να καταργήσει δηλαδή και να ακυρώσει στην ολότητά του, πλήρως και απολύτως, τον Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο του 1908 διά νεωτέρας Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως, και να επανυπαγάγει τις Ορθόδοξες επαρχίες της Διασποράς στην απόλυτη κανονική εκκλησιαστική δικαιοδοσία και διοίκηση της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο έχοντας το απαράγραπτο κυριαρχικό δικαίωμα και προνόμιο να διαχειρίζεται τα της κανονικής και διοικητικής ευταξίας των επαρχιών του ζητήματα, ενήργησε ακωλύτως και μονομερώς, ήτοι απολύτως «αυτεξουσίως», για την άρση της ισχύος του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1908, όπως ακριβώς και τον είχε εκδώσει. Εξάλλου, οι εν Διασπορά επαρχίες ήταν εξ αρχής δικό του εκκλησιαστικό και κανονικό έδαφος του οποίου την διοίκηση είχε αναθέσει στην Εκκλησία της Ελλάδος υπό ρητούς, σαφείς και απόλυτους δεσμευτικούς όρους, οπότε διατηρούσε απαραμείωτο το κυριαρχικό του δικαίωμα να επαναλάβει, όπως και έπραξε, την διοίκηση αυτών ανά πάσα ώρα και στιγμή, πολλώ δε μάλλον, επειδή ακριβώς οι ως άνω όροι δεν ετηρούντο. Αναλόγως, κατά το «αναλογικώς συναμφότερον», δύναται «κυριαρχικώ δικαιώματι» να

πράξει και στην περίπτωση των πατριαρχικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών, επειδή κατά τις εννέα αυτές δεκαετίες πολλάκις η Εκκλησία της Ελλάδος καταστρατήγησε και κατεπάτησε προκλητικώς, αντικανονικώς και αντιεκκλησιολογικώς, τους όρους της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928.

Στο κείμενο της νέας Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1922, υπό τον τίτλο «*Πράξις Άρσεως και Ακυρώσεως του Προεκδεδομένου Πατριαρχικού και Συνοδικού υπό ημερομ. 8 Μαρτίου 1908 Τόμου περί των εν τη Διασπορά Εκκλησιών*», καταγράφονται οι λόγοι οι οποίοι οδήγησαν την Μητέρα Εκκλησία στην άρση της ισχύος του προτέρου Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου καθώς και τινά άλλα εξόχως και ιδιαζόντως ενδιαφέροντα και διδακτικά για την δυνατότητα που έχει το Οικουμενικό Πατριαρχείο εφαρμόζοντας το «*αναλογικώς συναμφότερον*» να άρει κυριαρχικώς, αυτεξουσίως, ακωλύτως και μονομερώς την ισχύ της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως περί των πατριαρχικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών.

Στην Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1922 αναφέρονται μεταξύ των άλλων και τα εξής: «... η Μετριότης Ημών μετά των περί Ημάς Ιερωτάτων Μητροπολιτών και Υπερτίμων, των εν Αγίω Πνεύματι αγαπητών ημίν αδελφών και συλλειτουργών, θέμα μελέτης νέας και εξετάσεως συνοδικής ποιησάμενοι οφειλετικώς το ζήτημα της εξαρτήσεως και διοικήσεως των εν τη Διασπορά Ορθοδόξων παροικιών, ως Εκκλησιών κατά τους κανόνες και την τάξιν της Αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας υπό την υπάτην δικαιοδοσίαν και ευθύνην υπαγομένων του καθ' ημάς Οικουμενικού Θρόνου, διά λόγους δε καιρικής ανάγκης και οικονομίας υπ' αυτού των γε ελληνοφώνων εξ αυτών τη διοικήσει της Ιεράς Συνόδου του Βασιλείου της Ελλάδος ως εντολοδόχου αυτού και επί ωρισμένοις όροις καθυπαχθεισών, έγνωμεν, διασκεψάμενοι συνοδικώς, και εν Αγίω Πνεύματι αποφαινόμενοι, ορίζομεν τα ακόλουθα: Επειδή ο σκοπός της εις την Εκκλησίαν της Ελλάδος εκχωρήσεως κατ' οικονομίαν και υπό τύπον εντολής του δικαιώματος της διοικήσεως των εν Διασπορά Ορθοδόξων Ελληνικών παροικιών ουκ ευωδώθη· Επειδή ουκ ετηρήθησαν ουδέ εξετελέσθησαν οι όροι της εκχωρήσεως, οι διαλαμβανόμενοι εν τω Πατριαρχικώ και Συνοδικώ Τόμω, τω απολυθέντι υπό ημερομηνίαν η' Μαρτίου 1908· επειδή εκλιπουσών ήδη των υπό των καιρικών περιστάσεων αφορμών, συνεξέλιπε και ο υπ' αυτών σοβαρός λόγος, ο εις την κατ' οικονομίαν διευθέτησιν εκείνην αγαγών· και το δη σπουδαιότερον, επειδή εκ της εκχωρήσεως ποικίλη προέκυψε κανονική ανωμαλία, την ενότητα διαταράπτουσα της εκκλησιαστικής διοικήσεως· διά ταύτα η καθ' ημάς Αγία Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία, εν τω απαραγράπτω δικαιώματι αυτής του διέπειν και διαχειρίζεσθαι αυτεξουσίως την από των ιερών

κανόνων και της εκκλησιαστικής τάξεως ανήκουσαν αυτή κανονικήν εξουσίαν, εν η περιλαμβάνεται και η επί των έξω και εν τη Διασπορά Ορθοδόξων παροικιών εκκλησιαστική εποπτεία, και εν καθήκοντος οφειλετικής προνοίας αίρει μεν και ακυροί την εκδεδομένην και εν τω διαληφθέντι Πατριαρχικώ και Συνοδικώ... Τόμω... περιλαμβανομένην απόφασιν αυτής, την δι' Εγκυκλίου Πατριαρχικής υπό ημερ. κα' Απριλίου 1908 και αριθμ. πρωτ. 3498 ανακοινωθείσαν ταις κοινότησι, περί εκχωρήσεως τη Εκκλησία της Ελλάδος του δικαιώματος της διακυβερνήσεως των εν τη Διασπορά Ορθοδόξων Ελληνικών παροικιών μετά πασών των συναφών τη αποφάσει ταύτη παραχωρήσεων, των αναγραφομένων εν τω διαληφθέντι Τόμω, αποκαθίστησι δε και αύθις πλήρη και ακέραια τα κανονικά κυριαρχικά αυτής δικαιώματα της αμέσου εποπτείας και διακυβερνήσεως επί πασών ανεξαιρέτως των έξω των ορίων εκάστης επί μέρους Αυτοκεφάλου Εκκλησίας, εν τε Ευρώπη και Αμερική και αλλαχού ευρισκομένων Ορθοδόξων παροικιών, υπάγουσα και αύθις αυτάς υπό την άμεσον αυτής Εκκλησιαστικήν εξάρτησιν και χειραγωγίαν και ορίζουσα, όπως προς αυτήν μόνον έχωσιν αύται εφεξής την αναφοράν αυτών και παρ' αυτής το κύρος της Εκκλησιαστικής συγκροτήσεως και υποστάσεως αυτών, ως τέτακται, αιτώνται και αρύωνται, μνημονευομένου, κατά την τάξιν, του Πατριαρχικού ονόματος εν αυτοίς».

Οι διατυπώσεις του ως άνω αριστοτεχνικά διατυπωμένου και επί σαφών και τεκμηριωμένων εκκλησιολογικών και κανονικών θεμελιωδών βάσεων συντασσομένου κειμένου για την άρση ισχύος του προηγηθέντος Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1908, είναι ένα δίδαγμα για την κατά το «αναλογικώς συναμφότερον» άρση ισχύος της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928 περί των πατριαρχικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών, τις οποίες λόγω των δυσχερειών που αντιμετώπιζε το μαρτυρικό και εσταυρωμένο Οικουμενικό Πατριαρχείο μετά το 1922 στην μεταοθωμανική Κεμαλική Τουρκία, ανέθεσε μόνον κατά την διοίκησή τους «άχρι καιρού» και «επιτροπικώς» στην Εκκλησία της Ελλάδος.

Όσα λοιπόν αναφέρονται στην Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1922 ευρίσκουν αβιάστως την «αναλογική εφαρμογή» τους και στην περίπτωση της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928. Εξάλλου, το ίδιο κείμενο ομιλεί άκρως διδακτικά αναφέροντας ότι το Οικουμενικό Πατριαρχείο παρεχώρησε εν έτει 1908 τις εν Διασπορά Ορθόδοξες εκκλησιαστικές παροικίες (επαρχίες) αυτού στην Εκκλησία της Ελλάδος «διά λόγους καιρικής ανάγκης και οικονομίας» και «επ' ελπίδι μείζονος ωφελείας πνευματικής», όπως ακριβώς έπραξε η μαρτυρικός εσταυρωμένη και καθαγιασμένη Μητέρα Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως και με τις πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες

των Νέων Χωρών, τις οποίες μήτε εκχώρησε μήτε εχαρίσατο στην Εκκλησία της Ελλάδος. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο απλώς «*ανέθεσε επιτροπικώς*» την ευθύνη της κανονικής διοικήσεως αυτών στην Εκκλησία της Ελλάδος χωρίς αυτό να συνεπάγεται, όπως πάνυ αυθαιρέτως και λίαν ανιστορήτως υποστηρίζουν τινές, ότι απεμπόλησε τα κυριαρχικά εκκλησιαστικά κανονικά δικαιώματα του επ' αυτών, τα οποία με τον πλέον σαφή και απόλυτο τρόπο καταγράφονται στους δεσμευτικούς όρους του κειμένου της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928.

Στο ίδιο κείμενο αναφέρεται άνευ ουδεμιάς δυνατότητος παρερμηνείας ότι κατόπιν συνοδικής αποφάσεως απεφασίσθη «*... όπως τηρουμένου του επί των Επαρχιών τούτων ανωτάτου κανονικού δικαιώματος του Αγιωτάτου Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου, η διοικήσεις εν τοις επί μέρους των επαρχιών τούτων διεξάγεται εφεξής επιτροπικώς υπό της πεφλημένης Αγιωτάτης Αδελφής Εκκλησίας της Ελλάδος*».

Στην Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1922 η επανυπαγωγή των εν Διασπορά Ορθοδόξων επαρχιών στην απόλυτη εκκλησιαστική δικαιοδοσία της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας αναφέρεται ότι συνετελέσθη «*εν τω απαραγράφτω δικαιώματι αυτής του διέπειν και διαχειρίζεσθαι αυτεξουσίως την από των ιερών κανόνων και της Εκκλησιαστικής τάξεως ανήκουσαν αυτή κανονικήν εξουσίαν*», όπως ακριβώς δύναται να πράξει και με τις εκκλησιαστικές επαρχίες των Νέων Χωρών, ήτοι αυτεξουσίως, κυριαρχικώς, ακωλύτως, αυτογνωμόνως και αυτοβούλως. Ουδείς δύναται να αφαιρέσει το απαραγράφτο και απαραμείωτο κυριαρχικό δικαίωμα αυτής να διαχειρίζεται αυτεξουσίως την κανονική εξουσία της, η οποία θεμελιώνεται στους ιερούς κανόνες και όχι στους κοσμικούς νόμους, όπως κατά την προσφιλή, πλην ενίοτε δολία και σκόπιμη, τακτική της προβάλλει η εν Ελλάδι Εκκλησία.

Άξιο μνείας είναι και το γεγονός ότι η Μητέρα Εκκλησία προέβη στην άρση του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1908, επειδή, όπως αναφέρεται στην Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1922, «*εκλιπουσών ήδη των από των καιρικών περιστάσεων αφορμών, συνεξέλιπε και ο επ' αυτών σοβαρός λόγος, ο εις την κατ' οικονομίαν εκείνην αγαγών*». Μία ανάλογος επίκληση, ουχί ως πρόφαση ή δικαιολογία, αλλά ως αληθής ιστορική πραγματικότητα δύναται να θεμελιώσει την μελλοντική απόφαση της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας για την άρση και της Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως του 1928 περί των πατριαρχικών εκκλησιαστικών της επαρχιών στις λεγόμενες Νέες Χώρες.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, όπως στην περίπτωση των εν Διασπορά Ορθοδόξων εκκλησιαστικών επαρχιών, όταν έκρινε ότι παρήλθον οι λόγοι «καιρικής ανάγκης και οικονομίας», επανυπήγαγε αυτές στην απόλυτη εκκλησιαστική δικαιοδοσία του, τοιουτοτρόπως διατηρεί απαράγραπτο το κυριαρχικό κανονικό δικαίωμα του να ενεργήσει αναλόγως, κατά το «αναλογικώς συναμφοότερον», και για τις επαρχίες των Νέων Χωρών, χωρίς να επικαλείται νομικά ή νομικιστικά κοσμικά κριτήρια, αλλά τα μόνα από αιώνων αποδεκτά για την Εκκλησία, που είναι τα ακραιφνώς κανονικά και εκκλησιολογικά. Εν προκειμένω μάλιστα αξιομνημόνευτη είναι η τοποθέτηση του Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου σε σχετικό πόνημά του, όπου γράφει: «Με όλα αυτά φαίνεται ότι ο τρόπος με τον οποίον χειρίσθηκε το Οικουμενικό Πατριαρχείο το θέμα της πνευματικής διοικήσεως των εκκλησιαστικών περιφερειών, που βρίσκονται έξω από τις άλλες Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, ήτοι τις κοινότητες που βρίσκονται στην Αμερική, την Ευρώπη και αλλού, είναι ενδεικτικός. Αυτό σημαίνει ότι η περίπτωση αυτή πρέπει να δημιουργήσει σύννοια και περίσκεψη στην εκκλησιαστική ηγεσία της Εκκλησίας της Ελλάδος, σχετικά με την μελλοντική ιστορική εξέλιξη των λεγομένων «Νέων Χωρών», τις οποίες παραχώρησε το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην Εκκλησία της Ελλάδος «επιτροπικώς», δηλαδή «υπό τύπον προσωρινότητας». Η ως άνω διατύπωση του Ελλαδίτου Ιεράρχου είναι απολύτως σαφής και αποστομωτική και δεν χρήζει περαιτέρω σχολιασμού...

Πάντα τα ανωτέρω συγκεφαλαιώνονται στις ολίγες αράδες τις οποίες εν έτει 1922 έγραψε ιδιά χειρί ο εθνοϊερομάρτυς Μητροπολίτης Σμύρνης Άγιος Χρυσόστομος προς τον αοίδιμο Οικουμενικό Πατριάρχη Μελέτιο Δ΄ τον Μεταξάκη, όταν μεταξύ άλλων ανέφερε: «Παναγιώτατε Δέσποτα... κλείων την εμπιστευτικήν μου ταύτην επιστολήν ικετεύω μη τυχόν δι' αγάπην Θεού προβήτε εις την έκδοσιν του Τόμου της χειραφετήσεως των επαρχιών Μακεδονίας, Ηπείρου και Νήσων, διότι ο Οικουμενικός Θρόνος τότε θ' αποψιλωθή τέλεον και θα πέση εις αφάνειαν.

Διά πρόσκαιρα και οσονούπω καλώς διευθετηθησόμενα ανιαρά έστω πράγματα διά την Εκκλησίαν, μη επιτρέψητε, Παναγιώτατε, να δημιουργηθώσι κακά μεγάλα, οίον ήτο και το της χειραφετήσεως των Εκκλησιών της Διασποράς και ιδία της Αμερικής και ενώσεως αυτών μετά της Εκκλησίας της Ελλάδος, πράγμα, το οποίον κάλλιστα ποιούντες εθεραπέυσατε υπαγαγόντες και αύθις όλας ταύτας τας Εκκλησίας εις τον Οικουμενικόν Θρόνον». Ω φιλόστοργη Εσταυρωμένη Μήτηρ Εκκλησία, μήπως, «κατά το αναλογικώς συναμφοότερον», «νυν επέστη καιρός» και περί των πατριαρχικών επαρχιών των λεγομένων Νέων Χωρών;

Η απάντηση βεβαίως στο άκρως ως άνω ρητορικό ερώτημα είναι μόνο μία, σαφής, ρητή, αδιαπραγμάτευτη και ευλόγως εννοούμενη: *«Νυν καιρός επέστη. Νυν καιρός ευπρόσδεκτος»*, διότι το «μείζον» ήταν, είναι και παραμένει η επιβίωση του μαρτυρικού Οικουμενικού Πατριαρχείου. Το Φανάριον είναι ζωή και προορισμένο από Θεού να ζήσει και θα ζήσει...